

PATVIRTINTA

Sangrūdodos pagrindinės mokyklos direktoriaus

2024 m. vasarą 1 d. Nr. V1-7

LENGVAJŲ AUTOMOBILŲ DARBO REIKALAIS VAIRUOJANČIO DARBUOTOJO SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA NR.4

I SKYRIUS BENDROJI DALIS

1. Vairuoti tarnybinį arba nuosavą lengvąjį automobilį darbo reikalais gali Sangrūdodos pagrindinės mokyklos (toliau – Įstaiga) darbuotojas, ne jaunesnis kaip 18 metų amžiaus, turintis vairuotojo pažymėjimą, leidžiantį vairuoti atitinkamą transporto priemonę, pasitikrinęs sveikatą ir instrukuotas (instruktavimą įforminus instruktavimo registravimo žurnaluose).

2. Darbuotojas privalo imtis visų būtinų priemonių savo, keleivių ir krovinio saugumui kelionės metu užtikrinti. Darbuotojui draudžiama važiuoti (tęsti judėjimą), jeigu yra (atsirado važiuojant) keleivių (krovinių) vežimo tvarkos reikalavimų pažeidimų, keliančių pavojų žmonėms ir aplinkai, kol jie bus pašalinti.

3. Automobilis turi būti aprūpintas vaistinėle, pirminėmis gaisro gesinimo priemonėmis, avarinio sustojimo ženklu arba mirksinčiu žibintu.

II SKYRIUS PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

4. Pavojingi, kenksmingi ir kiti rizikos veiksniai, esantys ar galintys pasireikšti darbuotojo darbo aplinkoje, galimas poveikis darbuotojo saugai ir sveikatai, prevencinės priemonės:

Rizikos veiksnys	Poveikis saugai ir sveikatai	Prevencinės priemonės
Galimos vairavimo klaidos, saugaus greičio netinkamas pasirinkimas.	Galimi įvairaus sunkumo (net mirtini) galvos, galūnių, kitų kūno vietų sužalojimai, traumos.	Laikytis nustatytos transporto priemonių ir pėsčiųjų judėjimo tvarkos.
Visą žmogaus kūną ir rankas veikianti vibracija.	Neigiamas poveikis visam organizmui, nuovargis. Ypač pasireiškiantis raumenų, kaulų struktūros, neurologiniais ir kraujagyslių pakenkimais.	Darbo priemonių, keliančių mažesnę vibraciją, naudojimas Vibracijos šaltinio izoliavimas Darbo trukmės ribojimas.
Stresas ir nuovargis, mieguista vairuojančio būklė dėl supimo važiuojant. Nervinė	Galimos įvairaus sunkumo traumos.	Pajutus mieguistumą, nedelsiant sustoti artimiausioje leistinoje vietoje, pavaikščioti, jei yra

įtampa dėl atsakomybės už transporto priemonę, krovinį, vežamus keleivius.		galimybė nusiprausti šaltu vandeniu.
Gaisro ir sprogdimo pavojus. 	Galimas nudegimo ar net žuvimo pavojus.	Panaikinkite artimus uždegimo šaltinius (kibirkštis, cigaretė). Laikykitės gesintuvus lengvai prieinamoje vietoje.
Galimas žmonių, naminių gyvulių ar laukinių žvėrių pasirodymas važiuojamoje kelio dalyje.	Galimi įvairaus sunkumo (net mirtini) galvos, galūnių, kitų kūno vietų sužalojimai, traumos.	Laikytis nustatytos transporto priemonių ir pėsčiųjų judėjimo tvarkos.
Nepatogi, priverstinė darbo poza.	Galimi skeleto sistemos ir raumenų pažeidimai.	Tinkamai parinkti darbo aukštį ir darbo priemonių išdėstymą, taip pat sudaryti galimybę keisti darbo pozą.
Stresas dėl netinkamo darbo organizavimo, kvalifikacijos stokos.	Stresas ir įtampa padidina jautrumą ir įtakoja klaidų atsiradimą. Galimi įvairaus sunkumo galvos, galūnių, kitų kūno vietų sužalojimai, traumos.	Sukurti tiesioginę ir aiškia informacijos sistemą, kuri padėtų išvengti klaidų. Darbams atlikti parinkti tinkamus darbuotojus, kurie atitinka keliamus kvalifikacinius reikalavimus.
Dėmesio įtampa.	Galimos įvairaus sunkumo traumos.	Daryti pertraukas, pavaikščioti, padaryti akių mankštą, jei yra galimybė pakeisti darbą, kuris reikalauja mažesnės įtampos.

5. Norint išvengti minėtų pavojingų ir kenksmingų veiksnių reikia laikytis atitinkamų techninių ir atsargumo priemonių:

5.1. draudžiama eksploatuoti lengvąjį automobilį, jeigu jis neįregistruotas ir nustatyta tvarka neatlikta jo valstybinė techninė apžiūra;

5.2. priekinis ir šoniniai automobilio stiklai turi būti gerai permatomi, be įskilimų, įjungti priekinio stiklo valytuvai turi slankioti laisvai, neužkliūdami, gerai nuvalydami stiklą;

5.3. automobilio sėdynėse ir jos nugarėlėse neturi būti įdubų, išplyšusių vietų, kyšančių spyruoklių ar aštrių kampų. Sėdynių ir jų nugarėlių padėtys turi būti reguliuojamos, kad vairuojantysis ir keleiviai galėtų patogiai sėdėti;

5.4. automobilio durelių užraktai turi būti tvarkingi, neleidžiantys savaime atsidaryti durelėms;

5.5. automobilio salono šildymo sistema turi veikti be sutrikimų;

5.6. automobilio vairo mechanizmas turi užtikrinti ratų pasukimą automobiliui riedant bet kuriuo greičiu;

5.7. techninė stabdžių būklė turi užtikrinti visų automobilio ratų stabdymą vienu metu;

5.8. techninė padangų būklė turi užtikrinti saugų automobilio riedėjimą;

5.9. padangų dydis ir leistina apkrova joms turi atitikti automobilio gamintojo reikalavimus. Ant vienos ašies ratų negalima montuoti diagonalinių ir radialinių padangų, taip pat padangų su skirtingu protektoriaus raštu. Draudžiama ant priekinės ašies ratų montuoti radialines, o ant galinės ašies – diagonalines padangas;

5.10. ratų diskai turi būti patikimai įtvirtinti ant stebulių;

5.11. automobilio elektros įrangos būklė turi užtikrinti nesutrinkantį variklio paleidimą starteriu, nesutrinkantį apšvietimo prietaisų, signalizavimo ir kontrolinių elektros prietaisų darbą, nesukelti elektros laidų ir gnybtų kibirkščiavimo;

5.12. akumulatoriaus baterija turi būti gerai pritvirtinta, be įskilimų ir kitų pažeidimų;

5.13. automobilio kuro sistema, šildymo ir tepimo sistemos neturi praleisti degalų, tepalo, aušinimo skysčio, vandens. Duslintuvo vamzdis turi būti sandariai sujungtas su dujų išmetimo vamzdžiu;

5.14. automobilio apšvietimo sistema turi būti tvarkinga, veikti artimųjų ir tolimųjų šviesų žibintai, gabaritinės ir stovėjimo šviesos, posūkių šviesos rodyklės;

5.15. automobilyje turi būti užpakalinio vaizdo veidrodžiai, leidžiantys darbuotojui stebėti kelią už jo nugaros.

III SKYRIUS DARBUOTOJO VEIKSMAI PRIEŠ DARBO PRADŽIĄ

6. Gauti tiesioginio vadovo užduotį, susipažinti su darbų vykdymo tvarka ir saugiais darbo metodais.

7. Gauti iš vadovo visus reikalingus kelionės dokumentus.

8. Atidžiai apžiūrėti savo darbo vietą, pašalinti nereikalingus daiktus, galinčius trukdyti darbui.

9. Vairuojant lengvąjį automobilį, turėti vairuotojo pažymėjimą, techninį automobilio pasą, techninės apžiūros taloną, transporto priemonės civilinės atsakomybės draudimo liudijimą.

10. Prieš pradedant važiuoti reikia įsitikinti:

10.1. ar automobilyje tvarkingi galinio vaizdo veidrodžiai, leidžiantys vairuojančiajam stebėti kelią už jo nugaros;

10.2. ar automobilio apšvietimo sistema tvarkinga, ar veikia artimųjų ir tolimųjų,

gabaritinių, stovėjimo, posūkių šviesų žibintai;

10.3. ar įjungus atbulinę pavarą įsijungia atbulinio važiavimo žibintai;

10.4. patikrinti automobilio stabdžių efektyvumą, vairo mechanizmą, vairo trauklių ir šarnyrų sujungimų būklę, stiklo valytuvų, priekinių stiklų, vairuotojo kabinos durų tvarkingumą;

10.5. patikrinti ar nėra tepalų, degalų nutekėjimo;

10.6. užvedus automobilio variklį, kontrolinių prietaisų veikimą, ir nutekėjimą pneumatinėje sistemoje;

10.7. ar automobilyje yra pirmosios pagalbos rinkinys, gesintuvas ir avarinio sustojimo ženklas;

10.8. vizualiai patikrinti automobilio techninę būklę, akumuliatorių, padangas, saloną ar yra instrumentų rinkinys ir kitas būtinas inventorių;

10.9. patikrinti stiklo valytuvų ir apipurškimo sistemą, garso ir šviesos signalą.

11. Prieš užvedant variklį, užsisegti saugos diržus, pavarų perjungimo svirtį pastatyti į neutralią padėtį.

12. Pastebėjus bet kokį gedimą, netvarką ar keliantį pavojų veiksni, informuoti tiesioginį vadovą. Darbo nepradėti, kol nebus pašalinti visi trūkumai.

IV SKYRIUS DARBUOTOJO VEIKSMAI DARBO METU

13. Darbo metu būti dėmesingam, atidžiam, atsargiam, nesikalbėti su pašaliniais ir netrukdyti dirbti kitiems.

14. Neatitraukti dėmesio nuo darbo ir neužsiminėti pašaliniais darbais.

15. Žinoti ir vykdyti kelių eismo taisykles, komandas, laikytis eismo reguliavimo ženklų ir signalų.

16. Vairuojančiajam draudžiama:

16.1. vairuoti lengvąjį automobilį neblaiviam, apsvaigusiam nuo narkotinių arba toksinių medžiagų, sergant arba pavargus;

16.2. vežti sunkesnę krovinį nei leistina;

16.3. perduoti vairavimą kitam asmeniui;

16.4. neužsivedant varikliui judėti starterio pagalba;

16.5. važiuoti, jeigu nors vienoje iš padangų nėra oro;

16.6. ištraukti užvedimo raktelį automobiliui judant;

16.7. pradėti važiuoti apšalusiu ar apsnigusiu automobiliu; sniegas ar ledas turi būti pašalintas plastikinio grandiklio pagalba;

16.8. važiuoti automobiliu su atidarytomis durimis, ar bagažinės dangčiu. Taip pat

draudžiama naudotis langų valytuvais, jei stiklas apšalęs ar apsnigtas;

16.9. išpilti naftos produktus ar jais užterštą vandenį į kanalizaciją ar ant žemės;

16.10. rūkyti arti benzino bako ir įrenginių, kuriais teka kuras ar tepalai;

16.11. šildyti automobilio agregatus ugnimi;

16.12. naudoti ugnį tikrinant automobilio akumuliatorių ar jį remontuojant;

16.13. automobilyje laikyti indus su kuru ar kitais lengvai užsiliepsnojančiais skysčiais, kuru ar tepalais suteptus skudurus;

16.14. važiuojant naudotis mobiliu telefonu, jeigu salone nėra specialaus įrenginio;

16.15. ilsėtis ar miegoti automobilyje veikiant varikliui;

16.16. vežti pakeleivingus asmenis.

17. Dirbdamas vairuojantysis privalo:

17.1. nuolat stebėti kontrolės prietaisų parodymus ir visų mechanizmų darbą;

17.2. atsižvelgdamas į važiavimo greitį, gamtines sąlygas ir kelio būklę, laikytis saugaus atstumo nuo priekyje važiuojančios transporto priemonės, kad neatsitrenktų, jeigu teks stabdyti;

17.3. darbuotojas privalo nedelsiant išjungti variklį, jei įvyko kokia klaida ar išgirdo keistą garsą;

17.4. nedelsiant sustoti, sugedus automobiliui.

18. Sustabdžius lengvąjį automobilį, būtina įjungti stovėjimo stabdį.

19. Automobiliui sugedus kelyje, jeigu avarinės signalizacijos nėra arba ji sugedusi, taip pat priverstinai sustojus ten, kur kitiems eismo dalyviams sustojusi transporto priemonė matoma mažesniu kaip 100 m atstumu, vairuojantysis privalo gyvenvietėse ne arčiau kaip 25 m, o ne gyvenvietėse ne arčiau kaip 50 m už sustojusios transporto priemonės (jos gale) pastatyti avarinio sustojimo ženklą arba raudoną mirksintį žibintą. Jei negresia pavojus esantiems automobilyje žmonėms ar vežamam kroviniui, vairuojantysis pats pašalina smulkius automobilio gedimus. Esant rimtesniems gedimams, automobilį nuvilkti į artimiausią remonto dirbtuvę ar garažą.

20. Tamsiu paros metu kelyje, išskyrus stovėti skirtas vietas, priverstinai sustojęs transporto priemonės vairuotojas, išlipdamas iš transporto priemonės, privalo vilkėti ryškiaspalvę liemenę su šviesą atspindinčiais elementais arba būti prisisegęs prie drabužių atšvaitą.

21. Norint pakeisti automobilio ratą, reikia sustoti lygioje vietoje, išjungti variklį, įjungti stovėjimo stabdį, įjungti pavara, išlaipinti keleivius. Prieš keliant lengvąjį automobilį kėlikliu, būtina užfiksuoti bent vieną jo ratą, kad automobilis negalėtų pajudėti, pakišant kaladėles (atramas) prieš ratą ir už jo. Keliant lengvąjį automobilį kėlikliu, kėliklis statomas tik

ant kieto pagrindo. Esant kitoms sąlygoms, po kėlikliu padėti specialius skydelius, užtikrinančius stabilią kėliklio padėtį.

22. Draudžiama vietoje atramų naudoti plytas, medžio gabalus, kitus atsitiktinius daiktus. Specialias atramas reikia vežiotis.

23. Draudžiama dirbti po automobiliu, jį pakėlus kėlikliu ir nepastačius atramų.

24. Važiuojant per geležinkelio bėgius būtina:

24.1. važiuoti tik per pažymėtas pervažas;

24.2. artėjant prie pervažos, sumažinti greitį;

24.3. važiuoti kiek galima statesniu kampu;

24.4. važiuoti per pervažą tik įsitikinus, kad užtikrintas eismo saugumas.

25. Draudžiama be tiesioginio vadovo žinios patikėti pareigas ar darbo priemones kitam asmeniui, savavališkai atlikti darbus, nesusijusius su užduoties vykdymu. Pasišalinti iš darbo vietos galima tik gavus tiesioginio vadovo leidimą.

26. **Vairuojant automobilį draudžiama:**

				
kalbėti telefonu be laisvų rankų įrangos	naudoti atvirą liepsną	vairuoti apsvaigusiam	valgyti ir gerti	

V SKYRIUS

DARBUOTOJO VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

27. Kilus gaisrui būtina:

27.1. nedelsiant reaguoti į įvykį, sustoti, išjungti variklį, esant degalinėje (garaže) neužvedus variklio išstumti lengvąjį automobilį iš degalinės (garažo) zonos;

27.2. elgtis ramiai, nesutrikti, realiai įvertinti susidariusią situaciją;

27.3. prireikus iškviešti pagalbos tarnybas bendruoju pagalbos telefonu 112;

27.4. gaisrą gesinti turimomis pirminėmis gaisro gesinimo priemonėmis (gesintuvu, smėliu, žeme, velėna, uždengiant nedegia medžiaga);

27.5. informuoti tiesioginį vadovą.

28. Įvykus nelaimingam atsitikimui darbe, pakeliui į darbą arba iš darbo reikia:

28.1. nedelsiant iškviešti greitąją medicinos pagalbą arba kreiptis į artimiausią gydymo įstaigą;

28.2. suteikti nukentėjusiems pirmąją medicinos pagalbą;

28.3. informuoti tiesioginį vadovą;

28.4. darbo vietą išlaikyti tokią, kokia buvo nelaimingo atsitikimo metu. Jei tai kelia pavojų aplinkinių žmonių gyvybei ar sveikatai, gali būti daromi tik būtiniausi pakeitimai, įforminus aktu.

29. Įvykus autoavarijai vairuojantysis privalo:

29.1. nesukeliant papildomo pavojaus, iškart sustoti, įjungti avarinę šviesos signalizaciją, pastatyti avarinio sustojimo ženklą, dėvėti signalinę liemenę (gyvenvietėse – ne arčiau kaip 25 m atstumu, o ne gyvenvietėse – ne arčiau kaip 50 m atstumu nuo sustojusios transporto priemonės);

29.2. imtis visų reikiamų priemonių, kad būtų suteikta pirmoji medicinos pagalba nukentėjusiesiems, iškviešti greitąją medicinos pagalbą bendruoju pagalbos telefonu 112, o jeigu to padaryti neįmanoma – pasirūpinti, kad pakeliui važiuojančios transporto priemonės nugabentų nukentėjusiuosius į artimiausią gydymo įstaigą;

29.3. nedelsiant pranešti apie eismo įvykį policijai bendruoju pagalbos telefonu 112;

29.4. pasilikti eismo įvykio vietoje, imtis priemonių, kad būtų išsaugoti jo pėdsakai, užrašyti eismo įvykį mačiusių liudytojų pavardes ir adresus;

29.5. ne gyvenvietėje, jeigu iškviešti medicinos pagalbą nukentėjusiesiems arba nuvežti juos į gydymo įstaigą kitu transportu neįmanoma, vairuotojas privalo nugabenti nukentėjusiuosius į artimiausią gydymo įstaigą savo transporto priemone, ten pasakyti savo pavardę, transporto priemonės valstybinį numerį ir grįžti į eismo įvykio vietą;

29.6. jeigu eismo įvykio metu nebuvo sužeistas žmogus, o su eismo įvykiu susiję eismo dalyviai sutaria dėl eismo įvykio aplinkybių ir nekviečia policijos į eismo įvykio vietą, su eismo įvykiu susiję eismo dalyviai privalo eismo įvykio deklaracijoje nubraižyti eismo įvykio schemą, aprašyti eismo įvykio aplinkybes ir duoti visiems su eismo įvykiu susijusiems eismo dalyviams pasirašyti. Jeigu nė vienas su eismo įvykiu susijęs eismo dalyvis neturi eismo įvykio deklaracijos, eismo įvykio aplinkybės gali būti aprašomos ir eismo įvykio schema nubraižoma ant švaraus popieriaus lapo, kuriame nurodomi su eismo įvykiu susiję eismo dalyviai, transporto priemonės, eismo įvykio liudininkai, pateikiama informacija ir eismo įvykio aplinkybės patvirtinamos su eismo įvykiu susijusių eismo dalyvių parašais. Jeigu dėl eismo įvykio aplinkybių nesutariama, su eismo įvykiu susiję eismo dalyviai kviečia policiją į eismo įvykio vietą. Su eismo įvykiu susiję eismo dalyviai privalo po jo nevertoti alkoholio ar kitų

svaigiųjų medžiagų, kol įvykio vietoje nebus nustatytos ir iširtos jo aplinkybės;

29.7. apie avariją, nelaimingus atsitikimus kelyje, kitose valstybėse, o taip pat ir Lietuvoje, reikia kiek galima greičiau pranešti Įstaigos direktoriui arba jo įgaliotam asmeniui.

30. Vilkti lengvąjį automobilį galima lanksčia vilktimi (nuo 4 iki 6 m ilgio) ir pažymėta ryškiaspalvėmis vėliavėlėmis (skydeliais), standžia vilktimi (ne ilgesne kaip 4 m).

31. Draudžiama vilkti transporto priemonės su sugedusiu vairo mechanizmu, daugiau kaip vieną transporto priemonę, motociklus be priekabos, lanksčia vilktimi per plikledį arba transporto priemonę su sugedusiais pagrindiniais stabdžiais, o standžia vilktimi - transporto priemonę su sugedusiais pagrindiniais stabdžiais, kai jos faktiška masė yra perpus didesnė už velkančios transporto priemonės masę.

32. Velkamoje transporto priemonėje gali būti tik vairuojantysis.

VI SKYRIUS DARBUOTOJO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

33. Baigęs kelionę, darbuotojas turi pristatyti kelionės dokumentus į buhalteriją, pastatyti automobilį į stovėjimo vietą.

34. Automobilis parkavimo aikštelėje turi būti sustabdytas stabdžiais, variklis išjungtas, uždaryti langai ir durys.

35. Apie pastebėtus automobilio gedimus maršrute-kelyje, darbuotojas privalo pranešti Sangrūdodos pagrindinės mokyklos direktoriui ar jo įgaliotam asmeniui.

36. Perduoti automobilį saugojimui.

37. Užrakinti automobilį.

INSTRUKCIJĄ PARENGĖ:

UAB „VERSLO ALJANSAS“ (302327605)